

Takole je povodenj 1. novembra 1990 prizadela kmeta iz Podvolovljeka. Gospodarsko poslopje je bilo trikrat večje, kot ga vidimo na sliki. Streho so dan pred prihodom odposlanstva SKZ-Ljudske stranke iz Grosuplje postavili gasilci. Ob tem so v hlevu po enem mesecu našli poginulo kobilo. Še trem tako prizadetim kmetom v tej dolini so predstavniki naše SKZ dali po 25.000 dinarjev. (Foto: Janez Dolinšek)

BORCI PIŠEJO VODSTVOM STRANK IN OBČINE

Spravo je treba utrditi, vendar le z resnico o NOV

Občinski odbor Zveze združenj borcev NOV Grosuplje, okrožni odbor medvojnih aktivistov Osvobodilne fronte Grosuplje-Stična, predstavniki vseh domicilnih enot NOV v občini, preživeli borci grosupeljske in stiške partizanske čete, nosilci partizanske spomenice 1941 iz te občine in predstavniki vseh krajevnih združenj ZB NOV v občini, zbrani 21. novembra 1990 v Grosupljem, najodločneje protestiramo proti popolnemu ignoriranju temeljnih vsebinskih motivov praznika občine Grosuplje, ki je ob letošnjem praznovanju prišlo do izraza s strani občinske skupščine. Zavračamo tudi morebitne zamisli, da se ta praznik sploh odpravi. Pričakujemo, da bomo vsi vsako leto 29. oktobra praznovali občinski praznik v skladu z zgodovinskimi dogajanjimi leta 1941, ki so tega dne na tem terenu dosegla svoj vrh z ustanovitvijo grosupeljske partizanske čete. Svoj protest in pogled na občinski praznik utemeljujemo z naslednjim:

1) Z okupacijo Slovenije s strani fašistične Italije, nacistične Nemčije in Horthyjeve Madžarske je bil ogrožen obstoj slovenskega naroda. Ta okupacija je bila genocidna, saj so poleg takojšnjega preseljevanja večjega dela Slovencev iz Stajerske in Gorenjske ter streljanja talcev obstajali tudi načrti za razselitev vseh Slovencev. Z nastankom Osvobodilne fronte aprila 1941. leta in njenega aktivnega odpora proti okupatorjem in za osvoboditev so bili ti načrti onemogočeni. Na območju občine Grosuplje je izključno iz teh pobud že v prvih mesecih okupacije nastala Osvobodilna fronta in se množično zasidrala med ljudmi. Nastala je torej v času, ko je bilo na tem terenu samo nekaj komunistov, brez organizacijske razpredenosti Komunistične partije Slovenije. Toda tudi v grosupeljsko-stiškem okrožju je bila ljudem poznana njena protifašistična in obrambna usmerjenost, ki jo je že neposredno pred vojno sprejel znaten del ljudi, tako kot so sprejemali narodno obrambno dejavnost tukajšnje sokolske organizacije, krščanskih socialistov in večjega dela posameznikov, ne glede na njihovo svetovno-nazorsko in politično prepričanje. Osvobodilna fronta je bila zato tudi v tem okrožju izključno narodnoosvobodilno opredeljena in v daljšem letu 1941 ni v sebi nosila nikakršneokoli revolucije in boljševizacije. Zato je že 17. avgusta 1941 nastala stiška partizanska četa.

2) Grosupeljska partizanska četa je nastala v dneh, ko so Nemci začeli z izseljevanjem Slovencev v Zasavju. Ta četa bi morala z drugimi, takrat že obstoječimi partizanskimi enotami v tem predelu Slovenije, to namero nacistov z oboroženim posegom preprečiti. Ustanovitev grosupeljske partizanske čete in tudi drugih partizanskih enot v Sloveniji torej ni bila motivirana za začetek državljanske vojne med Slovenci, temveč izključno za boj proti okupatorju, za osvoboditev Slovenije in za vključitev v skupni oboroženi odpor tistih evropskih držav in narodov, ki so se takrat v neenakem boju spoprijeli z uničitvijo vojnim strojem Italije, Nemčije in njihovih satelitov. Državlansko Vojno v Sloveniji, zlasti še v t. i. ljubljanski pokrajini, pa so skušali vsiliti tisti vrhovi slovenskih meščanskih strank, ki so že v dneh pred kapitulacijo stare jugoslovanske vojske vabili Nemce, da zasedejo vso

Slovenijo. Ko pa je njen osrednji del zasedla Italija, so politiki teh strank takoj izrazili vdano in hvaležnost Mussoliniju in njegovi fašistični oblasti. Z vdanostnim obiskom teh ljudi v Rimu je bil postavljen temelj vsega kasnejšega kolaboracionizma v ljubljanski pokrajini. Da se je ta kolaboracionizem odločil zaneti, bratomorno vojno, smo že v poletnih mesecih 1941 leta čutili tudi v tem delu Dolenjske. Pojavila se je namreč organizacija »Slovenska legija«, ki je že delala spiske pripadnikov Osvobodilne fronte, katere naj bi ob prvem možnem trenutku pobila, sicer pa ogradila okupatorju. Ne dovolimo, da se v čas, v katerem sta nastali stiška in grosupeljska partizanska četa, vnaša kasnejša, zlasti še povojna dogajanja. Narodno-osvobodilna vojna je zakročena celota, v kateri se je izpolnil osvobodilni program Osvobodilne fronte. Borci iz sedanje grosupeljske občine so se bojevali širom Slovenije, tudi na Primorskem, v slovenski Benečiji in za Trst ter so tako s svoje strani prispevali, da je bila ob osvoboditvi uresničena združena Slovenija, ki pa zaradi takratnih mednarodnih razmer nato ni v celoti obstala. Dobili pa smo pretežni del Primorske in slovensko morje. Tega ne bi bilo, če se slovenski partizani ne bi vztrajno borili proti okupatorju in oboroženemu kolaboracionizmu. Vsa druga vprašanja spadajo v sfero ocen sodobne politike in zgodovine. Ustanovitev grosupeljske partizanske čete, ki jo je doslej in jo mora tudi v bodoče obeleževati tudi praznik občine Grosuplje, je zgodovinsko dejstvo, ki je neizbrisno in zato last ne udeležencev NOB, temveč vseh občanov grosupeljske občine in njenih bodočih rodov. Tako kot smo mi dediči kmečkih uporov, reformacijskega in protireformacijskega gibanja in vseh drugih pomembnih dogajanj v zgodovini slovenskega naroda, tako ostaja tudi narodno – osvobodilni boj svetel mejnik slovenskega narodnega obstoja. Zato zahtevamo, da ta praznik ostane in se ga vsebinsko bogati.

3) Zahtevamo, da se ne sprejme predlogov za preimenovanje imen kulturnih ustanov, šol, ulic in naselij, ki so jih dobila po dogodkih ali nesporno zaslužnih akterjev narodno-osvobodilnega boja. Spremljanje takih imen ne sodi med deideologizacijo, marveč je napad na najsvetlejša dogajanja v naši novejši zgodovini, ki jih ni mogoče izbrisati brez ostre osodbe v zgodovinskem spominu slovenskega naroda.

Udeleženci sestanka z dne 21. 11. 1990 pričakujemo, da bodo naše zahteve padle na plodna tla in da bodo tako prispevale k ustvarjalnemu sožitju v občini Grosuplje in utrdile spravo, ki se je v tej občini začela že pred desetletji – v skupnem delu njenih prebivalcev na področju gospodarstva, izobraževanja, upravljanja in socialne politike. Udeleženci narodno-osvobodilnega boja bomo podprli vse sedanje in bodoče pobude oblastvenih organov in političnih strank v tej smeri ter jih po svojih močeh pomagali uresničevati, ker mislimo, da je v dneh plebiscitarnega odločanja o bodoči usodi slovenskega naroda enotnost temeljni predpogoj strategije izpeljave in uveljavitve naše samostojnosti. Imejmo pred očmi, da so vsa velika zla našega naroda v dvajsetem stoletju tragično nastala prav zaradi nenotnosti, strankarskih prepričanj in njihovega prestiža.

rani in s papirji Organizacije združenih narodov ter izjavami velesil ograjeni oazi sredi Evrope in na živem robu balkanskega kotla, ki ga bo vsak čas razneslo. Podobne zamisli izraža tudi Predsednik Republike Slovenije, vendar mogoče z nekaj več državniške modrosti in politične zvitosti: na ta način naj bi spravili s svojega ozemlja tujsko armado. Nekateri mamini sinčki bi bili radi osvobojeni vojaške obveznosti, toda vedo naj, da bi bilo tako samo do prvega kiha najbližjega generala v soseščini Slovenije – in tedaj bi morali služiti v tuji vojski in na tujih, nenarodnih tleh. Zaradi vsega tega povsem podpiramo Janeza Janšo, da ustvari slovenske vojaške enote pod poveljstvom slovenskih častnikov, da bodo na slovenskem ozemlju branile našo samostojnost in nepodrejenost. V svoji zavesti moramo premagati ostanke naše narodne, hlapčevske filozofije, temelječe na ravnanju trave, ki se pohlevno upogiba, kamor vleče veter.

Ce sta gospodarstvo in narodovemu obsegu primerna vojaška moč temelja samostojne Slovenije, potem je kulturna ustvarjalnost njen vrh ali njena konica. Da pa se morejo vse oblike naše narodne ustvarjalnosti resnično razviti in razmahniti, potrebujemo svobodo v oblikovanju družbene in duhovne organiziranosti, odprtost urejenega tržišča blaga in idej.

SDZ je torej stranka narodne samouresničitve in samopotrditve, za doseg tega cilja, ki presega izme in ideologije, pa je potrebna ustvarjalnost vseh nas in vsakega posebej.

JAKOB MÜLLER

OSEBNO STALIŠČE

Zakaj sem postala krščanski demokrat?

Zato, ker sem med vsemi mogočimi strankami oziroma skupinami ljudi našla sebe prav v mišljenju in hotenju ljudi, ki so osnovali Slovenske krščanske demokrate. Tudi mene žene neka notranja sila, ki se ne pusti prepričati, da bi tudi javni – politični svet ne mogel biti človeški, domač. Politiki je treba dati dušo, ji vrniti dobro ime, kakor ga je Kristus Magdalen. To pa prav kristjani najbrž lahko naredimo v največji meri – seveda, če bomo ostali zvesti svojim koreninam, svojemu poslanstvu in nam oblast ne bo stopila v glavo, kakor temu pravimo. Če se zavedamo, da je politika urejanje družbenih zadev, odločanje o njih s pomočjo države in njenih organov, ni le kristjanova pravica, ampak tudi dolžnost po svojih močeh sodelovati v njej, saj to konec koncev ni nič drugega kot delo za bližnjega, to pa je takoj druga najvažnejša zapoved za kristjana (če to v resnici je in ni le »vpisan« v Cerkev!). Naj ob tem spomnim le na enega od naših velikih krščanskih mož, ki se je tega temeljito zavedal in seveda tudi delal po svojem prepričanju in temu primerno tudi veliko naredil. To je bil duhovnik, doma pri Sv. Gregorju nad Laščami, Janez Evangelist Krek. Morali bi se kaj naučiti od njega. Človek ne potrebuje miloščine, dela mu je treba dati, naučiti ga delati, ustvariti razmere za človeka vredno življenje.

V stanju, kakršno je sedaj, ko se razodevajo marsikatera skrita dela preteklih dni – svoje (slabo) pa k temu prispevajo še mednarodne razmere in ne nazadnje tudi mi sami s svojim načinom dela in mišljenja, kakršnega smo si lahko izoblikovali po vsem, kar smo gledali in poslušali, da se nam je zalezlo v kosti, bo zelo težko kaj prida narediti. Pa vendar! Če je bila v nas tolikšna volja in želja po drugačnem, boljšem, po drugačnih odnosih na vseh ravneh, se menda ne bomo vedli kot razvajeni otroci, če se jim ne ustreže v vsaki njihovi želji že prvi hip, ko je izrečena. Z metanjem puške v koruzo ne bomo naredili nič dobrega ali koristnega. Veliko trdega dela, treznosti, poštenosti, strpnosti, razumevanja in potrpežljivosti bo še treba, da se bodo stvari začele obračati, kakor želimo. Prav vsak zase mora po svojih močeh pljuniti v roke – ne pa na koga ali za kom! Z rokami v žepih, z zajedljivim posmehovanjem, kritiziranjem vse na počez ne bomo prišli daleč. Še najmanj pa v pravo, zaželeno smer. Stara modrost: Kamen na kamen... zrno do zrna... še vedno velja. V krščanstvu pa še prav posebej, saj je vera brez dela mrtva.

Posrečeno misel enega od predavateljev na zadnjem srečanju za odrasle v Stični (od 12. do 14. oktobra) naj povem še vam. Ko je beseda nanesla na oktober, za kristjane mesec molitve rožnega venca, nenadoma pade vprašanje – nekoč in za nekatere še danes prav pregrešno, a izrekel ga je duhovnik: Mar misliš, da te bo ob sodbi Bog vprašal, koliko rožnih vencev si zmolil? Ne, ampak: Lačen sem bil..., žejen sem bil..., v ječi sem bil...

IVANKA ŠIRCELJ-ŽNIDARŠIČ

SOLIDARNOST MED KMETI

SKZ – Ljudska stranka za poplavljenca v Lučah

Ravno pred praznikom vseh svetih je Slovenijo prizadela huda naravna nesreča. Najslabše so jo odnesle Luče oziroma zgornji del Savinjske doline.

Na upravnem odboru podružnice kmečke zveze Grosuplje smo sklenili, da organiziramo akcijo za pomoč prizadetim v poplavih. Akcija je bila zastavljena na celem teritoriju občine Grosuplje. Rezultat akcije je bil nad vsemi pričakovanji, saj smo kljub izpadu nekaterih KS (zaradi naše slabše organiziranosti, ker so pred nami že pobirali Rdeči križ, Karitas, nekje tudi upokojenci, in tudi zaradi nepripravljenosti naših članov za akcijo) nabrali 200.000,00 din. Pri pobiranju so popolnoma izpadle KS Videm Dobropolje, Šentvid in Zg. Slivnica, najbolje pa so se odrezale KS Ambrus, Dob. Podtabor, Temenica in še nekatere.

Že med akcijo je bila večkrat izražena bojazn, da denar ne bo prišel v prave roke, zato smo se odločili, da ga sami izročimo prizadetim v Lučah.

1. decembra smo se odpravili Čebular Anton, Skufca Franc, Glavič Jože in spodaj podpisani z nabranim denarjem v Luče. Čakali so nas v pisarni KS Luče, kje so nam najprej pokazali video film z naslovom Bile so nekoč Luče. Kasneje smo se prepričali, kako pravilen je bil naslov videa. S predstavnikom KS smo se po pregledu seznama že razdeljenih sredstev odločili, komu nesemo našo pomoč. Tako smo jo razdelili med štiri, katerih domovi so bili nekaj dni popolnoma pod vodo v Podvolovjeku in Karnici in kmetu, katerega lahko plaz vsak trenutek odnese celo gospodarsko poslopje. Med tem »obhodom« smo se prepričali v vso nemoč človeka proti razbesneli naravi in tudi v nemoč vsakega posameznika, da brez solidarne pomoči lahko tu še normalno živi.

JANEZ DOLINŠEK

SLOVENSKA DEMOKRATIČNA ZVEZA

Slovenstvo in ustvarjalnost

Večkrat slišimo ali beremo, da je Slovenska demokratična zveza idejno in programsko najmanj izoblikovana in zato najmanj samosvoja slovenska stranka. Očitek navidezno podpira že samo njeno ime: slovenske so v Sloveniji domala vse politične stranke (razen strank manjšin in pa priseljencev), še bolj pa so vse demokratične, celo nekdanji izvajalci razredne diktature so se prelevili v demokratične prenovitelje t. j. samoprenovitelje. Kak samoten socialdemokratski jezdec v občini Grosuplje naši SDZ ne priznava niti lastnosti stranke, češ saj ohranja še ne tako daleč nazaj edino dovoljeno ime zveza. Vzrok take naivne kritičnosti je razumevanje imen izključno na površinski ravni – ali pa je ostanek ledenodobne dogmatske zavesti, da Zveza (komunistov) po samodefinciji ni bila stranka, po funkcioniranju pa je tako bila »totalna«, ne »parcialna«.

In vendar ima SDZ politično zelo določeno idejno podobo, ki je ne zožujejo niti ideološke (krščanske ali liberalne), niti stanovske (kmečke ali obrtniške) niti problemske (zeleni) omejitve. Slovenska demokratična zveza je predvse slovenska, to je narodna in nacionalna. Narodna v smislu ohranjanja naše kolektivne in duhovne identitete, nacionalna pa

v uresničevanju slovenstva tudi v državnem pogledu: naš cilj je samostojna in suverena slovenska država.

Pot za doseg tega cilja je zavest, da je samostojna in suverena Slovenija nuja in da imamo zgodovinsko priložnost, možnost in dolžnost tako Slovenijo tudi uresničiti. Moč za to nalogo pa raste iz ustvarjalnosti, ki jo razumem v najširšem pomenu. Absolutno potrebna nam je gospodarska ustvarjalnost: podjetništvo, trgovski duh, inovatorstvo, znanost – vse, kar nam bo zagotavljalo denarno moč, z njo pa tudi samostojnost in narodno suverenost, ki nas bo edina rešila izgubljanja denarja v beograjskem in balkanskem breznu. Nekateri slovenski proizvajalci se bojijo za svoja tržišča v vzhodni in južni Jugoslaviji, ker jih je strah zahodne, visokoproduktivne konkurence. Toda srečanju z razvitim svetom se Slovenija ne more izogniti, ker želi in hoče biti razvita in vključena v razviti del sveta. In prav zato poudarja SDZ gospodarsko ustvarjalnost, pridobitnost in podjetnost.

Samostojna Slovenija pa potrebuje tudi lastno vojaško moč, seveda relativno glede na svoje ozemlje in število prebivalstva. Mirnovniki, zeleni, liberalni demokrati in morda še kateri sicer fantazirajo in sanjarijo o demilitarizirani